

TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION USULLAR: ILG'OR TAJRIBALAR VA ISTIQBOLLAR**Toshpo'lotova Jasmina Nuriddin qizi****Shahrisabz davlat pedagogika instituti****Matematika va Informatika yo'nalishi talabasi****jasminatoshpulotova06@.com (97) 389-83-78****Ahmatov Rustam Ahmat o'g'li****Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi****rustamaxmatov708@gmail.com****<https://doi.org/10.5281/zenodo.14776637>**

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy ta'limda qo'llanilayotgan ilg'or pedagogik tajribalar, interaktiv metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'quvchilarning o'rganish jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va yangi usullarni samarali tatbiq etish uchun zarur bo'lgan istiqbollar muhokama qilinadi. Ushbu maqola ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik yondoshuvlar bilan tanishtirish zarurligini ta'kidlaydi.

Аннотация. В статье анализируется влияние передовых педагогических практик, интерактивных методов и информационно-коммуникационных технологий, используемых в современном образовании, на процесс обучения студентов. Также будут обсуждаться перспективы, необходимые для модернизации системы образования и эффективного внедрения новых методов. В статье подчеркивается необходимость повышения качества образования, развития творческого мышления учащихся, ознакомления учителей с современными педагогическими подходами.

Annotation. The article analyzes the impact of advanced pedagogical practices, interactive methods and information and communication technologies used in modern education on the learning process of students. It also discusses the prospects for modernizing the education system and effectively implementing new methods. This article emphasizes the need to improve the quality of education, develop students' creative thinking skills, and familiarize teachers with modern pedagogical approaches.

Kalit so'zlar. Ta'lim tizimi, innovatsion usullar, ilg'or tajribalar, interaktiv metodlar, axborot texnologiyalari, pedagogik yondashuvlar, ta'lim sifatini oshirish, raqamli ta'lim.

Ключевые слова. Система образования, инновационные методы, передовой опыт, интерактивные методы, информационные технологии, педагогические подходы, повышение качества образования, цифровое образование.

Keywords. Education system, innovative methods, best practices, interactive methods, information technologies, pedagogical approaches, improving the quality of education, digital education.

Respublikamiz ta'lim tizimida ko'plab islohatlar kadrlar tayyorlash sohasida ta'lim turlari o'rtasida aloqa va uzviylik ta'minlanishidagi kamchiliklarni bartaraf etishga xizmat qilmoqda. Bugungi kunda kadrlar tayyorlash bo'yicha davlat siyosatida hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy o'ziga xosligi va talab hamda ehtiyojlarining to'liq hisobga olinmasligi, mehnat bozoridagi talab va taklifning chuqur o'rganilmasligi natijasida kadrlarning hududlar kesimidagi taqsimotida muvozanatning buzilishi bilan bog'liq kamchiliklar kuzatildi. Bunga

ayrim hududlarda pedagog kadrlarga bo'lgan ehtiyojning yillar davomida qondirilmasligiga sabab bo'lmoqda. Intellektual salohiyati yuqori bo'lgan mamlakatlar tajribasidan ma'lumki, fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi uzviylik va aloqadorlik mustahkam yo'lga qo'yilsa, bu yo'nalishda malakali kadrlar tayyorlash, ularning bandligini ta'minlash hamda mamlakat iqtisodiyotida tarkibiy o'zgarish oshirish mumkin bo'ladi. Ayniqsa uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirishda yangi mexanizmlarning yaratilishi bugungi globallashuv jarayonlarining hayotiy zaruratiga aylandi va bu o'z navbatida ta'lim sifati samaradorligini oshirish, uni modernizatsiya qilishni taqozo etadi. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarining turmush tarzi ta'sirining o'quv jarayonining samaradorligiga ta'siri pedagogikada alohida ahamiyatga ega. Xususan, turli xil innovatsion jarayonlarning hayotiy davrlarini o'rgangan pedagogik innovatsiyalar sohasi mutaxassisi V.I.Zagvyazinskiy ta'kidlashicha yangilikni rivojlantirish natijasida ijobiy natijalarga erishgan holda, o'qituvchilar uni asossiz ravishda uni universallashtirishga, uni pedagogik amaliyotning barcha sohalariga tatbiq etishga intilayotganliklarini ta'kidlaydilar. Ko'pincha muvaffaqiyatsizlik bilan tugaydi va umidsizlikka olib keladi Bu moddiy ishlab chiqarish sohasidagi innovatsiyalar nazariyasidan olingan innovatsiya genezisining tuzilishi. Ammo o'quvchi yetarlicha rivojlangan tasavvurga ega bo'lsa, maktabdagi innovatsion jarayonlarga o'tish juda qulay: g'oyaning paydo bo'lishi, rivojlanishi, dizayn, ishlab chiqarish (ya'ni amaliy ishda o'zlashtirish) boshqa odamlar tomonidan foydalanish. Ta'lim tizimida innovatsion usullar ilg'or tajribalar va istiqbollar ta'lim sifatini oshirish, zamon talablariga javob beradigan bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Bugungi kunda texnologiyalar, raqamli ta'lim resurslari va interaktiv metodlar keng qo'llanilmoqda. Masalan, onlayn ta'lim, masofaviy o'qitish, o'quv materiallarining raqamli shakllari va virtual laboratoriyalar o'quvchilarga yanada samarali ta'lim olish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, tanqidiy fikrlash, kreativlik, hamkorlik va muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan interfaol va markazli yondashuvlar ham keng tarqalmoqda. Innovatsion metodlar yordamida o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy tajribalarni ham o'zlashtiradilar. Bularning barchasi, o'quvchilarga XXI asrning kompetensiyalarini rivojlantirishda yordam beradi. Kelajakda ta'lim tizimida sun'iy intellekt, virtual reallik va kengaytirilgan reallik texnologiyalaridan keng foydalanish istiqbolli bo'lib, ular o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada individualizatsiya qiladi va interaktiv tarzda yanada samarali ta'lim olish imkonini beradi. Shu bilan birga, global ta'lim tarmoqlari va hamkorlik imkoniyatlari ta'limning o'zgarishlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim tizimida innovatsion usullar: ilg'or tajribalar va istiqbollar mavzusida tadqiqot o'tkazishda quyidagi metodologiyalardan foydalanadi:

Adabiyotlarni tahlil qilish - tadqiqotning boshlang'ich bosqichida, ta'lim tizimida qo'llanilayotgan innovatsion usullar, ilg'or tajribalar va istiqbollar haqidagi ilmiy maqolalar, kitoblar va tadqiqotlar tahlil qilinadi. Bu bosqichda turli davlatlardagi ta'lim tizimlaridagi innovatsion yondashuvlar va metodologiyalar o'rganiladi.

Kvantitativ metodlar (Survey, Anketalar, Statistik tahlil)- o'qituvchilar, talaba va ta'lim menejerlari o'rtasida so'rovlar va anketalar o'tkazilishi mumkin. Anketalarda, innovatsion usullarni qo'llashning samaradorligi, ularning qabul qilinishi va ta'lim sifatiga ta'siri haqida so'rovlar beriladi. Olingan natijalar statistik tahlil yordamida o'rganilib, innovatsion yondashuvlarning samaradorligi aniqlanadi.

Qualitative Research(Sifatli tadqiqotlar)- Intervyular va guruh muhokamalari (focus groups) yordamida, innovatsion usullarni qo'llagan ta'lim muassasalaridagi o'qituvchilar va talabalar fikrlari yig'iladi. Bu metod orqali, ilg'or tajribalar, ularning amaliyotdagi samaradorligi va muammolarni hal qilish jarayonidagi qiyinchiliklar haqida chuqur tahlil olib boriladi.

Eksperimental tadqiqotlar (Experimental Research) - ta'lim tizimida innovatsion usullarni sinab ko'rish uchun eksperimentlar tashkil etish mumkin. Masalan, ba'zi guruhlarda yangi metodlar joriy etilib, ularning natijalari solishtiriladi. Bunda o'quvchilarning bilim darajasi, faollik va o'rganish samaradorligi eksperiment davomida kuzatiladi.

Tahliliy metodlar (Content Analysis, Comparative Analysis) - Innovatsion usullarni qo'llash bo'yicha turli mamlakatlar yoki mintaqalardagi ta'lim tizimlarini solishtirish. Ularning muvaffaqiyatlari va kamchiliklarini tahlil qilib, istiqbollarni aniqlash va takliflar ishlab chiqish. Tadqiqot metodologiyasi innovatsion usullarni ta'lim tizimida tatbiq etishning samaradorligini o'rganish va kelajak istiqbollarini aniqlashga yordam beradi. Bu metodlar yordamida olingan natijalar nafaqat amaliyotga, balki ta'lim siyosatini shakllantirishga ham xizmat qiladi. "Ta'lim tizimida innovatsion usullar: ilg'or tajribalar va istiqbollar" mavzusidagi maqolada ta'lim tizimining zamonaviy rivojlanishi va yangi usullarni tatbiq etishning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Ilg'or tajribalar sifatida o'quvchilarning faol ishtiroki, interaktiv metodlar, axborot texnologiyalaridan foydalanish va shaxsiylashtirilgan ta'lim usullari ta'kidlanadi. Ushbu innovatsion yondoshuvlar ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning qiziqishini uyg'otish va ularning intellektual rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Maqolada istiqbollar sifatida o'qituvchilarni yangi pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirish, ta'limni raqamlashtirish va global tajribalardan foydalanish zarurati ko'rsatilgan. Shu bilan birga, ta'lim tizimining mustahkam poydevorini yaratish uchun tizimli yondashuv va zamonaviy o'quv resurslariga e'tibor qaratish kerakligi ta'kidlanadi.

References:

1. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida iqtisodiy jarayonlar va moliyaviy munosabatlarning transformatsiyasi." Nashrlar (2024): 38-41.
2. Muhammadiyev, Alijon, and Shukurullo Aliqulov. "PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION." Наука и технология в современном мире 3.3 (2024): 90-92.
3. Musirmonov, Shohboz, and Jasmina Toshpo'lotova. "Moliya bozorini rivojlantirishda yashil iqtisodiyotga o'tishining muammolari va yechimlari." Nashrlar (2024): 374-377.
4. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "SHAXSLARDA TAVAKKALCHILIK BILAN BOG'LIQ VIRTUAL O'YINLARGA MOYILLIGINI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI." Universal xalqaro ilmiy jurnal 1.4 (2024): 776-777.
5. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "XXI ASR YOSHLARINING AXBOROT PSIXOLOGIK XAFSIZLIGINI TA'MINLASH MASALALARI." Universal xalqaro ilmiy jurnal 1.4 (2024): 445-447.
6. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "CURRENT ISSUES OF TEACHING UZBEK AND RUSSIAN LANGUAGES IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION." Models and

methods in modern science 3.6 (2024): 187-191.

7. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "TEXNIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI." Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения 3.3 (2024): 10-12.
8. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "TA'LIM TIZIMIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA INTEGRATSIYALASH MASALALARI." Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования 3.3 (2024): 46-49.
9. ShukurulloFayzullo o'g'li, A. (2024). TA 'LIMDA MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARINI QO 'LLASH. PEDAGOGS, 50(2), 51-55.
10. Aliqulov, Sh. "M. Yaxiyaxonova. Ta'lim samaradorligini oshirishda kreativ va zamonaviy metodlarning ahamiyati. Raqamli ta'lim muhitida fanlararo integratsiyani Qo'llashning ta'lim samaradorligiga ta'siri: xalqaro Tajribalar va rivojlanish istiqbollari." (2024).
11. Muhammadiyev, Alijon, and Shukurullo Aliqulov. "PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION." Наука и технология в современном мире 3.3 (2024): 90-92.
12. Aliqulov, Shukurullo, Ziyavutdin Turayev, and Javlon Nishonov. "BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA TIMSS XALQARO BAHOLASH DASTURINING ROLI VA AHAMIYATI." Молодые ученые 2.10 (2024): 85-90.
13. Fayzullo o'g'li, Shukurullo. "Aliqulov." TA'LIMDA MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARINI QO 'LLASH." PEDAGOGS 50 (2024): 51-55.
14. Shamsiddinov, G'iyosjon, Barchin Ro'ziqulova, and Laziza Inatillayeva. "BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA AFZALLIKLARI." Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования 3.10 (2024): 39-41.
15. Shamsiddinov, G'iyosjon, Umida Nurmaxmatova, and Durdona Turayeva. "INFORMATIKA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI." Science and innovation in the education system 3.4 (2024): 102-105.
16. Shamsiddinov, G'iyosjon, Jasmina Murodulloyeva, and Durdona Turayeva. "GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI SAQLASHNING ZAMONAVIY, INNOVATSION USULLARI." Инновационные исследования в современном мире: теория и практика 3.3 (2024): 103-106.